



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 377/2016-34

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 8. júna 2016 predbežne prerokoval sťažnosť spoločnosti [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej advokátkou [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Obdo 4/2015 z 19. augusta 2015 a uznesením Krajského súdu v Prešove sp. zn. 4 Cob 27/2014 z 28. augusta 2014 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť spoločnosti [REDAKOVANÉ] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 23. novembra 2015 doručená sťažnosť spoločnosti [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľka“), doplnená podaním z 29. februára 2016, ktorá sa veľmi podrobnou, zbytočne rozsiahlou (22 strán), a tým aj kontroverznou argumentáciou domáhala zrušenia v záhlaví označených procesných rozhodnutí všeobecných súdov vydaných v poddĺžníckom spore s odkazom na porušenie jej práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“)

2. Ústavný súd zo sťažnosti zistil, že Krajský súd v Prešove (ďalej len „krajský súd“) uznesením sp. zn. 4 Cob 27/2014 z 28. augusta 2014 potvrdil uznesenie okresného súdu, ktorým zamietol návrh sťažovateľky ako navrhovateľky v konaní o poddĺžnickej žalobe

voči dlžníkovi povinného ([REDACTED] – [REDACTED]) o jej zámenu s povinnou, spoločnosťou [REDACTED], ktorá zostala veriteľkou dlžníka po tom, ako oprávnenej sťažovateľke nahradila svoj dlh iným spôsobom, v dôsledku čoho sa exekučné konanie zastavilo; ďalším tzv. dopĺňacím uznesením z 11. septembra 2014 pripustil voči pôvodnému uzneseniu možnosť podať dovolanie, pretože išlo o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu.

3. Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením sp. zn. 1 Obdo 4/2015 z 19. augusta 2015 dovolanie sťažovateľky pre neprípustnosť odmietol; neuznal prípustnosť dovolania vyslovenú iným, tzv. dopĺňacím rozhodnutím krajského súdu, než priamo v rozhodnutí napadnutom dovolaním.

4. V konaní o sťažnostiach podľa čl. 127 ústavy sa ústavný súd ako nezávislý súdny orgán ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy) obmedzuje na posúdenie, či rozhodnutím všeobecného súdu alebo postupom predchádzajúcim jeho vydaniu neboli porušené ústavou zaručené základné práva a slobody. To znamená, že ich ochrana je jediným dôvodom, ktorý otvára priestor pre zásah do rozhodovacej činnosti všeobecných súdov, čo platí i pre prípadné prehodnotenie ich skutkových zistení alebo právnych záverov. Povahu takého porušenia však nemožno priznať akémukoľvek ich pochybeniu alebo nezákonnosti.

5. Pokiaľ ide o záver Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, že prípustnosť dovolania môže odvolací súd založiť iba priamo v rozhodnutí, ktorým danú vec rieši, a nie následným rozhodnutím, v žiadnom prípade ho nemožno označiť za nerozumný alebo svojvoľný. Vydanie dopĺňajúceho rozhodnutia prichádza do úvahy len za splnenia predpokladov uvedených v § 166 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“). Predpoklad toho, o čom môže súd rozhodovať dopĺňacím rozhodnutím, nebol v posudzovanom prípade daný. Dopĺňacím uznesením a jeho výrokom o prípustnosti dovolania totiž odvolací súd nerozhodoval o časti predmetu konania ani o trovách konania, či o predbežnej vykonateľnosti. Z toho, že odvolací súd vo výroku svojho potvrdzujúceho

uznesenia z 28. augusta 2014 nerozhodol o pripustení dovolania, nemožno vyvodit', že nerozhodol o časti predmetu konania; predmet konania bol vymedzený skutkovým opisanim v návrhu a žalobným (procesným) petitom. V tomto ohľade odvolací súd rozhodol o celom procesnom návrhu sťažovateľky, keď potvrdil uznesenie okresného súdu o nepripustení zámeny navrhovateľov v poddlžníckom spore. Pokiaľ teda dovolací súd konštatoval, že prípustnosťou dovolania založenou odvolacím súdom v dopĺňacom uznesení nebol viazaný, postupoval správne v súlade so zákonom [§ 239 ods. 2 písm. a) OSP], a keď nezistil predpoklady prípustnosti dovolania ani podľa § 237 a § 239 OSP, jeho rozhodnutiu o odmietnutí dovolania nemožno vyčítať rozpor s čl. 46 ods. 1 ústavy. V tomto smere teda bola sťažnosť sťažovateľky zjavne neopodstatnená.

6. K namietanému porušeniu čl. 46 ods. 1 ústavy dochádza primárne iba za situácie, ak je niekomu upretá možnosť domáhať sa svojho práva na nezávislom a nestrannom súde v prípade, keď súd o podanom návrhu odmietne konať, či zostáva nečinný; ďalej aj v prípade, keď sú právne závery súdu v extrémnom rozpore s naším právnym poriadkom či vykonanými skutkovými závermi. K takej situácii v tomto prípade nedošlo ani v konaní pred odvolacím súdom. Je nutné zdôrazniť, že toto právo nie je možné chápať ako garanciu úspechu všetkých procesných návrhov vrátane podaného odvolania, ktoré v tejto veci sťažovateľka podala. Táto mala a má k dispozícii celú škálu iných procesných prostriedkov, aby ochránila svoje základné práva v prebiehajúcim alebo v novom súdnom konaní, ale nie tých, ktoré uplatnila v konaní o poddlžníckej žalobe, ktorej sťažovateľka zjavne neporozumela.

7. Poddlžnícka žaloba je žalobou výsostne procesnou, pretože vzniká iba na základe procesného vzťahu založeného týmto konaním medzi súdom, oprávneným, povinným a dlžníkom povinného. Z neho vyplývajú tieto dôležité dôsledky: nastáva tu predovšetkým štiepenie vecnej aktívnej legitímácie medzi oprávneným, ktorého procesný zákon splnomocňuje, aby sa vo svojom mene domáhal na dlžníkovi povinného (poddlžníkovi) práva, ktoré patrí povinnému, a povinného, ktorému v plnej miere ponecháva iba vecnú

aktívnu legitímáciu materiálnu, kým na oprávneného tým prenáša aktívnu vecnú legitímáciu formálnu (tzv. *cessio iudiciaria*). Preto oprávnený na základe tejto svojej formálnej vecnej aktívnej legitímácie nemôže na úkor povinného uzavrieť s jeho dlžníkom, pokiaľ ide o pohľadávku zasiahnutú exekúciou, ani zmier, ani odpustiť jej zaplatenie. Ani dlžník povinného nemôže z tohto dôvodu na úkor prikázanej pohľadávky uplatniť svoje nároky voči oprávnenému, ako napr. navrhnúť započítanie svojej pohľadávky voči oprávnenému a pod. (§ 109 ods. 1 Exekučného poriadku). Na druhej strane oprávnený zasa musí včas uplatniť pohľadávku, t. j. nepripustiť jej premlčanie, lebo inak podľa procesných predpisov zodpovedá objektívne za škodu, ktorú by tým spôsobil povinnému (§ 109 ods. 2 Exekučného poriadku).

8. Oprávnený tak neuplatňuje poddlžníckou žalobou svoju hmotnoprávnu pohľadávku voči poddlžníkovi, ale len svoje exekučné právo na uspokojenie svojej pohľadávky voči povinnému, čo je však možné iba po dobu trvania exekúcie. Ak je exekúcia právoplatne zastavená, toto exekučné právo oprávneného zaniká. Súd na to musí prihliadať z úradnej povinnosti a poddlžnícku žalobu zamietnuť.

9. Zmena v osobe oprávnenej na uplatnenie pohľadávky nastáva zo zákona a povinný touto zmenou stráca právo uplatniť svojím menom svoju pohľadávku v dobe trvania exekúcie. Právoplatným zastavením exekúcie povinný zo zákona opäť nadobúda právo na uplatnenie svojej pohľadávky voči poddlžníkovi ako svojmu dlžníkovi, pričom počas poddlžníckeho sporu premlčacie doby neplynú (§ 112 Občianskeho zákonníka).

10. Oprávnený ako žalobca v poddlžníckom spore nesmie žiadnym spôsobom disponovať predmetom tohto sporu. Hmotnoprávny vzťah medzi povinným a jeho dlžníkom totiž poddlžníckou žalobou či nariadením a vykonávaním exekúcie nezaniká, ani nie je nijako dotknutý. Na jeho miesto teda nenastupuje žiaden nový hmotnoprávny vzťah medzi oprávneným a poddlžníkom.

11. Preto záver odvolacieho súdu, že po skončení exekučného konania povinný ako veriteľ sa nemôže svojej pohľadávky voči dlžníkovi domáhať v rámci konania o poddlžníckej žalobe úplnou zmenou procesnoprávneho vzťahu, bol správny, pretože opakom by sa tým poprel jej účel, a navyše už *prima facie* je táto zmena pojmovo vylúčená. Takže z povahy veci je vylúčené, aby v poddlžníckom spore došlo po zastavení exekúcie k zámene účastníkov podľa § 92 ods. 2 OSP,

v rámci ktorej by žalujúceho oprávneného proti žalovanému poddlžníkovi nahradil povinný, ktorému inak aj počas exekúcie svedčila aktívna vecná legitímácia voči svojmu dlžníkovi. Pre všetky tieto dôvody konajúci senát nesledoval svoje predchádzajúce rozhodnutie, ktoré považoval za rozhodnutie per incuriam.

12. Ústavný súd tak nezistil v argumentácii sťažovateľky žiadnu inú skutočnosť, ktorá by ňou vedenú polemiku s právnymi názormi všeobecných súdov posúvala do roviny ústavnoprávnej. Napadnutým uznesením odvolacieho súdu tak nedošlo k porušeniu jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, a preto sťažnosť sťažovateľky podľa § 25 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov ako zjavne neopodstatnenú odmietol.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 8. júna 2016